

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/171/2018
Identifikačné číslo spisu:	7115212825
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7115212825.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému P., bývajúcemu v O., o zaplatenie 2 280,86 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34 C 285/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. októbra 2017 sp. zn. 9 Co 45/2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. októbra 2017 sp. zn. 9 Co 45/2017 z r u š u j e v potvrdzujúcom výroku a výroku o trovách odvolacieho konania.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. septembra 2016 č. k. 34 C 285/2015-52: a/ uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2 280,86 € spolu s 8 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 2 280,86 € od 12. apríla 2015 do zaplatenia a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, b/ žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, c/ žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 88,02 %. Vychádzal z toho, že v danom prípade bola uzavretá zmluva o úvere, na základe ktorej bol žalovanému ako dlžníkovi poskytnutý úver vo výške 2 500,- € (ďalej len „zmluva o spotrebiteľskom úvere“), ktorá ale nemá náležitosti vyžadované ustanovením § 9 ods. 2 písm. k/ a j/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia tejto zmluvy; ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“). V zmluve o spotrebiteľskom úvere sa uvádza len súhrnná mesačná splátka, z ktorej nie je zrejmé, koľko z každej jednotlivej splátky predstavuje istina úveru, úroky a poplatky; výška jednotlivých zložiek mesačných splátok nevyplýva ani zo všeobecných obchodných podmienok. Podľa názoru súdu so zreteľom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. treba mať za to, že úver je bezúročný a bez poplatkov. S prihliadnutím na to dospel k záveru, že žalobca má nárok len na vrátenie istiny vo výške 2 280,86 € nakoľko z poskytnutého úveru zaplatil 219,40 €. Vzhľadom na to súd prvej inštancie žalobe vyhovel v časti týkajúcej sa sumy 2 280,86 € a vo zvyšnej časti žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Žalovaný sa v danom prípade dostal do omeškania s plnením, preto mu vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi aj úrok z omeškania v uplatnenej výške 8 % ročne. Z výzvy na predčasné splatenie poskytnutého úveru, v ktorej

žalobca určil lehotu na plnenie do 11. apríla 2015, mal súd prvej inštancie preukázaný vznik omeškania žalovaného. V súvislosti s žalobcom požadovanou úhradou úrokov v zmysle zmluvy ako následok porušenia zmluvných povinností uviedol, že pokiaľ žalobcovi pre nedodržanie podmienok v zákone o spotrebiteľských úveroch nevzniklo právo na úroky do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, tieto mu nepatria ani po jej vyhlásení. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu proti výroku uvedeného rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, rozsudkom z 26. októbra 2017 sp. zn. 9 Co 45/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch potvrdil; stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia vo veci samej a konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie zmluvný vzťah sporových strán správne posúdil ako vzťah spotrebiteľský a zmluvu uzavretú stranami sporu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. V súlade so zákonom tiež zameral dokazovanie na zistenie, či zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje zákonom vyžadované náležitosti; dospel pri tom k správne záveru, že v danom prípade úver poskytnutý žalovanému je bezúročný a bez poplatkov preto, lebo zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. k/ a j/ zákona č. 129/2010 Z.z. Pokiaľ žalobca poukázal na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-42/15 (ďalej len „Rozsudok“), odvolací súd uviedol, že vzhľadom na vnútroštátnu úpravu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. a ustálený výklad súdnou praxou, v zmysle ktorého zmluva musí obsahovať uvedenie splátky úveru s členením na splátky istiny, splátky úrokov a splátky, inak sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, nie je možné uskutočniť iný výklad ani po prijatí Rozsudku. Zdôraznil, že žalobca ako dodávateľ má zákonnú povinnosť v zmluve uviesť údaj o výške úrokov a poplatkov, čo zároveň umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku, a to priamo v zmluve so sankciou straty práva na úroky a poplatky v zmluve neuvedené. Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol správne, pokiaľ žalovaného zaviazal iba na zaplatenie 2 280,86 € a žalobu vo zvyšnej časti zamietol. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázkach doteraz nevyriešených v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a to, či ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahovalo požiadavku na rozčlenenie splátky na jednotlivé zložky dlhu (t. j. na rozčlenenie splátky na časť prislúchajúcu na istinu, časť prislúchajúcu na úroky a časť prislúchajúcu na iné poplatky). Podľa názoru dovolateľa zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola uzatvorená v danom prípade, zodpovedá ustanoveniam zákona a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 CSP). Žalobca poskytol klientovi peňažné prostriedky za podmienok uvedených v tejto zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť. V zmluve bola určená výška splátky, termín splatnosti prvej anuitnej splátky, počet splátok, ako aj periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky. Účelom právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. je dosiahnuť to, aby bol spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere dostatočne informovaný o rozsahu záväzku, ktorý na seba berie. To sa dosahuje aj bez toho, aby bol v texte zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedený podrobný rozpis istiny a úrokov za celé obdobie splácania, resp. aby bolo z neho zrejmé, čo sa zo splátky započítava na istinu, úrok, úrok z omeškania a poplatky. Predmetné ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. nemožno vykladať prísnejšie, než to zodpovedá Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“). Podľa presvedčenia žalobcu v prospech jeho argumentácie vyznieva aj Rozsudok, z ktorého vyplýva, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, nemusí (ak je uzavretá na dobu určitú) vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny. Povinnou náležitosťou zmluvy o úvere teda nie je podrobný rozpis výšky, počtu a termínov každej zo splátok. Z týchto dôvodov žalobca žiadal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých

výrokoch zrušiť, spolu s ním v zodpovedajúcich výrokoch zrušiť tiež prvoinštančný rozsudok a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), za ktorú koná jej zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9. V preskúmvanej veci dovolateľ odôvodnil dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzil nielen to, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne (označením konkrétnej právnej otázky) ale aj v čom táto nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav).

10. Dovolačný súd po zistení, že sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania, vrátane odôvodnenia dovolania prípustným dovolacím dôvodom a jeho riadneho vymedzenia, pristúpil k skúmaniu predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, pričom dospel k záveru, že tieto sú splnené. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž záviselo od dovolateľom vymedzenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v čase rozhodovania odvolacieho súdu (26. októbra 2017) ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Išlo o v dovolaní namietanú právnu otázku, a to či ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahovalo požiadavku na rozčlenenie splátky na jednotlivé zložky dlhu (t. j. na rozčlenenie splátky na časť prislúchajúcu na istinu, časť prislúchajúcu na úroky a časť prislúchajúcu na iné poplatky).

11. Po konštatovaní prípustnosti dovolania podrobil dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Pristúpil teda k posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vyššie (v bode 10) uvedenej právnej otázke vo väzbe na zistený skutkový stav, ktorým bol viazaný (§ 442 CSP).

12. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

13. V preskúmvanej veci dovolateľ opodstatnene namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Táto nesprávnosť bola daná nesprávnou interpretáciou ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere medzi žalobcom a žalovaným. V zmysle tohto ustanovenia zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. I keď, ako už bolo uvedené, otázka správnej interpretácie označeného ustanovenia v čase rozhodovania odvolacieho súdu ešte nebola dovolacím súdom vyriešená, následne k jej riešeniu dovolacím súdom došlo (porovnaj 3 Cdo 146/2017, 3 Cdo 56/2018, 3 Cdo 45/2018, 4 Cdo 65/2018). V uvedených rozhodnutiach najvyšší súd gramatickým a eurokonformným výkladom dospel k záveru, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Vec prejednávajúci senát I C sa s týmto záverom ako aj s právnou argumentáciou odôvodňujúcou tento záver stotožňuje a v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie označených rozhodnutí. I podľa jeho názoru, vychádzajúc z účelu právnej úpravy, vymedzeného v dôvodovej správe k zákonu č. 129/2010 Z.z., a vychádzajúc z účelu a obsahu Smernice 2008/48/ES, nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa uvedeného zákona žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, možno za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa.

14. So zreteľom na uvedené je nesprávny právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého poskytnutý spotrebiteľský úver v predmetnej veci treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nespĺňa náležitosť vyplývajúcu z § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v čase jej uzavretia, pretože neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok v rozdelení na istinu, úroky a iné poplatky. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 a § 450 CSP). V novom rozhodnutí vo veci rozhodne tento súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). V ďalšom konaní je odvolací súd právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.